

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 8

Neler Öğreneceğiz?

1. Din, Birey ve Toplum
2. Dinin Temel Gayesi
3. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Yusuf (a.s.)
4. Bir Sure Tanıyorum: Asr Suresi ve Anlamı

Toplumları bir araya getiren unsurlar nelerdir?

1. Din, Birey ve Toplum

- İnsan, varlıklar dünyasında yaşar.
- Görünen dünyayı duyu organları vasıtasıyla ve geliştirdiği araçlarla inceler.
- İnsan akıllı sadece görünen dünyayı değil, duyular ötesi âlemi de merak eder ve bu âleme ilişkin sorular sorar.

- Göklerdeki mükemmel yaratılışı, dünya üzerindeki eşsiz güzelliği, evrendeki sonsuz düzeni fark eden insan sorgulamaya devam eder ve şu soruları sorar:
 - ❖ Evreni kim yarattı?
 - ❖ Bu mükemmel düzeni kim sağlıyor?
 - ❖ İnsan niçin var edildi?
 - ❖ Bu varlıkların sonu ne olacak?
- İnsanın bu ve benzeri tüm sorularına din cevap verir.

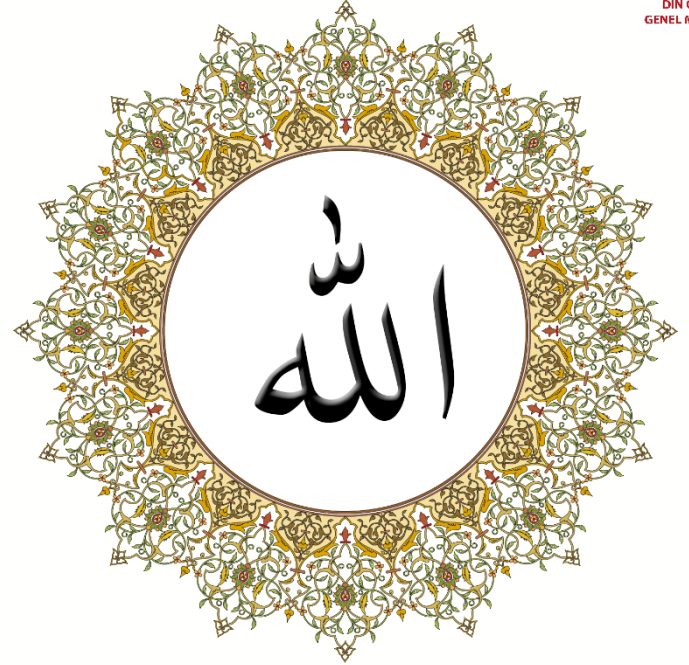
Din, akıl sahibi bireyleri kendi özgür iradeleriyle iyiye ve doğruya yönelten ve onların mutluluğunu amaçlayan ilahî kurallar bütünüdür.

Dinin ana konuları; inanç esasları, ibadetler, ahlak ilkeleri ve toplumsal ilişkilerdir.

- İnsanın biyolojik ihtiyaçları nasıl doğuştan geliyorsa manevi ihtiyaçları da doğuştandır. Bu nedenle insandaki inanma ihtiyacı da fıtrîdir.
- İnsanda her zaman yüce ve güçlü bir varlığa güvenme, ona sığınma ve ondan yardım isteme eğilimi vardır.

- **“Hakka yönelen bir kimse olarak yüzünü dine çevir. Allah'ın insanları üzerinde yarattığı fıtrata sımsıkı tutun. Allah'ın yaratmasında hiçbir değiştirme yoktur. İşte bu dosdoğru dindir. Fakat insanların çoğu bilmezler.”**

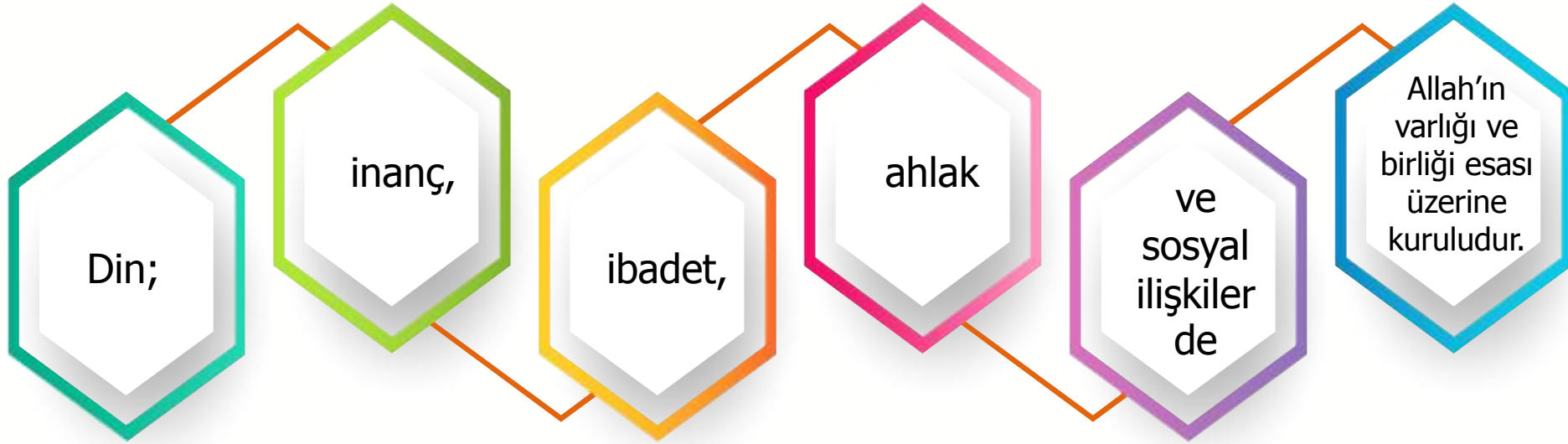
(Rûm suresi, 30. ayet.)

- *"Dünyaya gelen her insan fitrat üzere (tek olan Allah'a inanma eğiliminde) doğar..."*

(Buhârî, Cenâiz, 92.)

- İslam dini bunu her alanda ve hayatın her aşamasında tevhid vurgusuyla öne çıkarır.
- İslam'da Allah'ın varlığına ve birliğine inanılması istenirken O'na hiçbir şeyi ortak koşmamak ve yalnızca O'na kulluk edip ancak O'ndan yardım dilemek emredilir.

- Din bireyin yaşamına anlam katar.
- İnancı sayesinde insan neye, nasıl ve ne kadar değer vereceğini bilir.
- Din, ahiret inancıyla insanın ölümsüzlük isteğine de cevap vererek ölümün bir son olmadığını ve ölüm sonrasında hayatın devam edeceğini haber verir.

- İnsan günlük hayatında pek çok olumsuzluklarla karşılaşır.
- Allah ve ahiret inancı, bütün bu olumsuzluklara karşı insana dayanma gücü verir.
- İnsan dünya ve ahiret mutluluğunu din sayesinde elde eder.

- Din, birey yanında toplumları da iyiye ve güzele yöneltmek üzere hükümler ortaya koyar.
- Adalet, yardımlaşma, dayanışma, akraba ve komşularla iyi ilişkiler içinde olmak gibi tavsiyeleriyle toplumu iyiye ve güzele yöneltir.

**Sizce dinin
amacı ne
olabilir?**

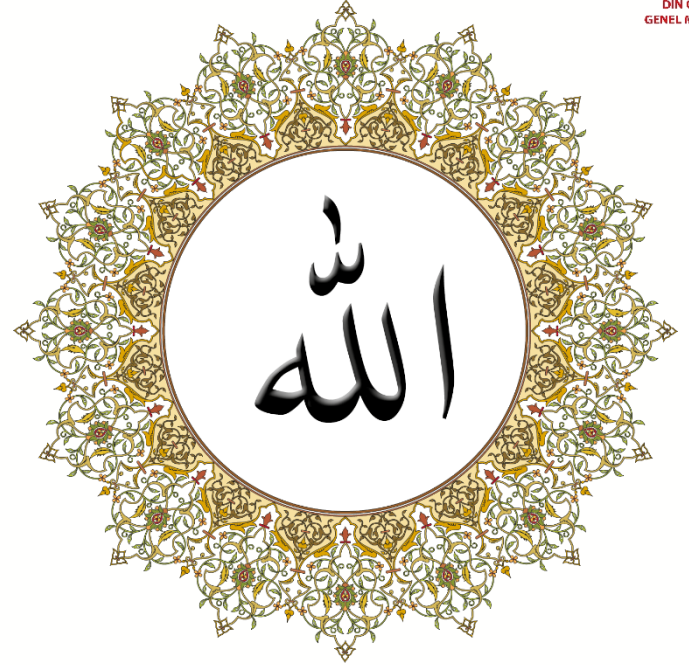
2. Dinin Temel Gayesi

- Dinin temel gayesi; insanların dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamaktır.

- **“Allah esenlik yurduna çağırır ve dilediğini doğru yola iletir.”**

(Yûnus suresi, 25. ayet.)

İslam'ın açıkladığı
emir ve yasakların
amacı; insanı
ahlaken
yüceltmektir.

İnsanlar toplumda
bir arada yaşarken
hem ahlaki hem de
hukuki bir takım
yasalara uymak
zorundadır.

İslam dininin ahlaki
ve hukuki
düzenlemeleri
bireysel ve toplumsal
hakları güvence
altına alır.

HAK

Gerçek, doğru, gerçeğe uygun, adalet, pay ve emek karşılığı verilen ücret anlamlarına gelir.

Sözlük anlamı

HAK

Dinin ve hukuk düzeninin kişiye tanıdığı yetki ve ayrıcalıktır.

Terim anlamı

İslam'ın korunmasına
önem verdiği temel haklar

01

Canın korunması

- Canın korunması İslam dinine göre en temel haktır.
- Çünkü bireyin varlığını sürdürmesi, iş ve faaliyetlerini devam ettirebilmesi buna bağlıdır.
- İslam bireyin yaşama hakkını henüz anne karnında iken güvence altına alır.

02

Neslin korunması

- Neslin korunması toplumun devamı için bir zorunluluktur.
- Neslin korunabilmesi sağlıklı bir aile kurmakla mümkündür.
- Bu nedenle İslam dini, aile kurumunun temeli olan nikâh üzerinde önemle durmuştur.

03

Aklın korunması

- Kişinin dinen mükellef olabilmesi için akıl sağlığının yerinde olması gerekir.
- İslam dini, insanın akıl sağlığına zarar veren şeylerden uzak durulmasını istemiştir.
- Bu nedenle akla zarar veren içki, uyuşturucu maddeler ve diğer zararlı maddelerin kullanımını yasaklamıştır.

04

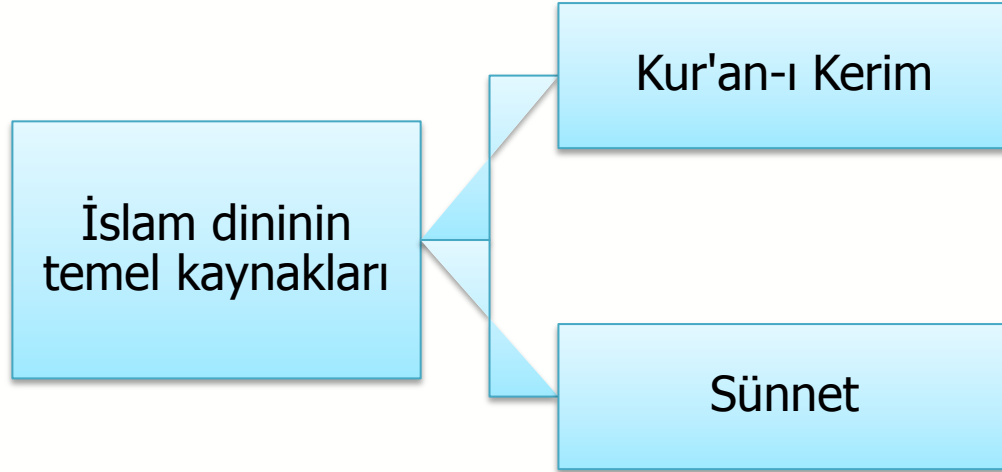
Malın korunması

- Malın korunması; mülkiyet, ekonomik haklar, üretmek, sahip olmak, satmak ve tüketmek ile ilgili hakları kapsar.
- İslam'a göre herkes kendi imkân ve ölçüsünde mülk edinme hakkına sahiptir.

05 | Dinin korunması

- Dinin korunmasında gözetilmesi gereken en önemli husus, sağlam ve doğru bilgi kaynaklarıyla dinin anlaşılmasıdır.

Kur'an ve sünnete dayanmayan din anlayışları kabul edilemez.

- Dinin korunması Allah'ın emir ve yasaklarına uymakla mümkündür.
- Helaller ve haramlar Allah'ın koyduğu sınırlardır.

**Hz. Yusuf'un
(a.s.) hayatı
hakkında neler
biliyorsunuz?**

4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Yusuf (a.s.)

- Hz. Yusuf, Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen peygamberlerdendir.
- Onun hayatını anlatan kısa Kur'an-ı Kerim'de "kıssaların en güzeli" olarak nitelenir.

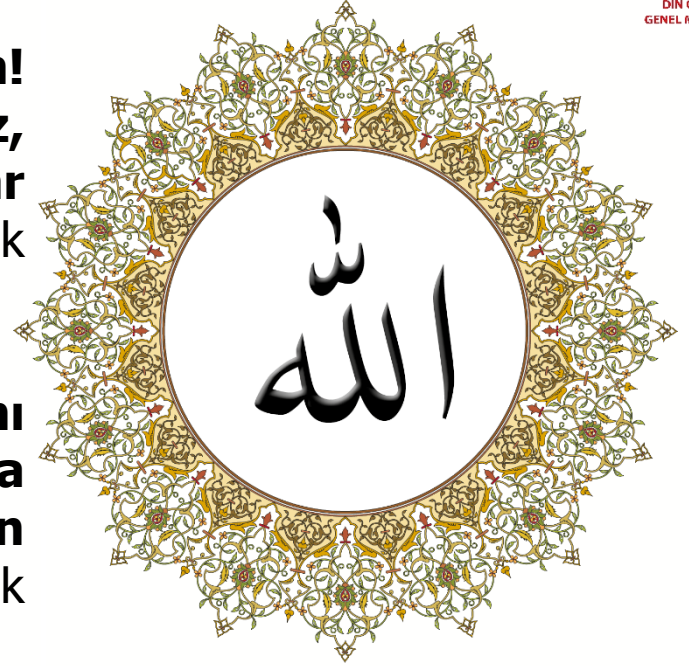
- Hz. Yusuf (a.s.), Hz. Yakub'un (a.s.) on iki oğlundan biridir.
- Hz. Yusuf'un annesi, kardeşi Bünyamin'i doğururken vefat etmişti.
- Bu sebeple Yusuf (a.s.) ve Bünyamin öksüz olarak büyümüşlerdi.

- Anne sevgisinden mahrum kalan bu iki kardeşe Hz. Yakup (a.s.) daha fazla özen gösteriyor, onları çok seviyordu.
- Ancak Yusuf'un (a.s.) ağabeyleri, babalarının Yusuf'a (a.s.) gösterdiği ilgiyi kıskanıyordu.

- Bir sabah Yusuf babasına “... ‘**Babacığım! Gerçekten ben (rüyada) on bir yıldız, güneşi ve ayı gördüm. Gördüm ki onlar bana boyun eğiyorlardı.’...**” diyerek rüyasını anlattı.
- Babası “...‘**Yavrucuğum! dedi, rüyanı sakın kardeşlerine anlatma; sonra sana bir tuzak kurarlar! Çünkü şeytan insana apaçık bir düşmandır.**” diyerek Yusuf’a nasihatte bulundu.

(Yûsuf suresi, 4-5. ayetler.)

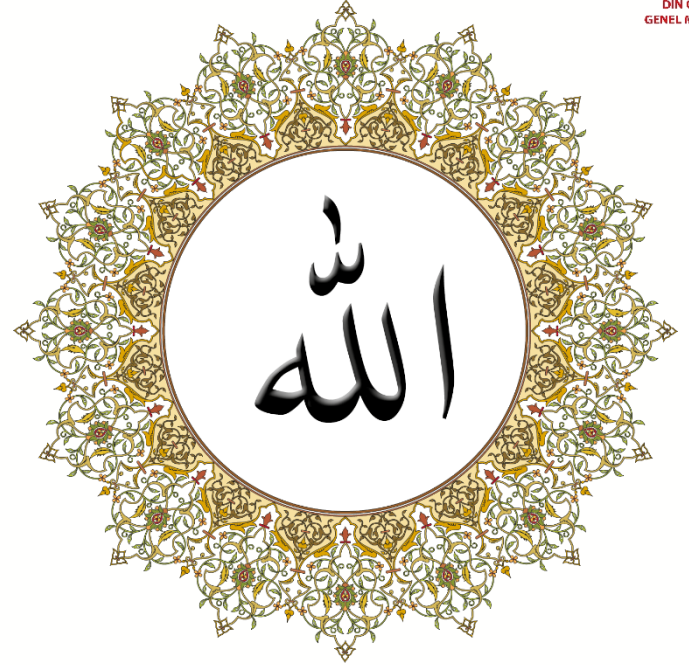
- Zaman geçtikçe büyük kardeşlerin Yusuf'a (a.s.) düşmanlıkları daha arttı.
- Onu öldürmek istediler.

- Bu arzularına ulaşmak için Yusuf'un (a.s.) ağabeyleri babalarından gezmeye gitmek bahanesi ile izin alarak Yusuf'u (a.s.) kırlara götürdüler ve onu bir kuyuya attılar.

- **“Akşamüstü ağlayarak babalarına geldiklerinde: “Ey babamız! dediler, biz yarışmak üzere uzaklaştık; Yusuf'u eşyamızın yanında bırakmıştık. (Ne yazık ki) onu kurt yemiş! Fakat biz doğru söyleyenler olsak da sen bize inanmazsın.”**

(Yûsuf suresi, 16-17. ayetler.)

- Kardeşler bu yalanlarını ispatlamak istemişlerdi.
- Bunun için Hz. Yusuf'un (a.s.) gömleğine sürdükleri uydurma bir kan izini de babalarına gösterdiler.

- Yusuf (a.s.) kuyudayken “ **Bir kervan gelmiş sucularını suya göndermişlerdi. Sucu kovaşını kuyuya salınca "Müjde! Müjde, İşte bir oğlan!" dedi. O'nu alıp bir ticaret malı olarak sakladılar... (Kafile Mısır'a vardığında) onu değersiz bir pahaya, sayılı birkaç dirheme sattılar."**

(Yûsuf suresi, 19, 20. ayetler.)

- Varlıklı bir adam Hz. Yusuf'u (a.s.) köle olarak satın almış ve onu karısına hediye etmişti.
- Böylece Yusuf'un (a.s.) babasından uzaklarda Mısır'daki hayatı başlamış oldu.

-
- Biraz daha büyüyüp çocukluktan çıkınca uğradığı bir iftira sonucu zindana atıldı.
 - Fakat tüm zorluklara rağmen hiçbir zaman Allah'a isyan etmedi.

- Yüce Allah, Yusuf'a (a.s.) zindanda iken peygamberlik görevi verdi.
- Bu ağır sorumlulukla birlikte Hz. Yusuf (a.s.), Allah'tan (c.c.) aldığı vahiyleri zindandaki arkadaşlarına anlatmaya başlamıştı.

- Hz. Yusuf (a.s.), Allah'ın (c.c.) kendisine bildirmesi sayesinde rüyaları yorumlayabiliyordu.
- Zindandaki arkadaşları gördükleri rüyaların Yusuf'un (a.s.) söylediği gibi çıktığına şahit oluyorlardı.

- Bir gün Mısır'ın hükümdarı rüyasında yedi zayıf ineğin yedi semiz ineği yediğini ve yedi yeşil başakla yedi kuru başak gördü.

- Sarayın bilginleri dahil hiç kimse bu rüyayı yorumlayamadı.
- Bu arada Hz. Yusuf'un (a.s.) çok iyi rüya yorumladığını duyan hükümdar, gördüğü rüyayı anlatması ve yorumunu öğrenmesi için bir görevliyi Hz. Yusuf'un (a.s.) yanına gönderdi.

- Hz. Yusuf (a.s.), yedi sene bolluk olacağını, peşinden gelen yedi senenin ise kıtlıkla geçeceğini söyledi.
- Bu yorumu çok beğenen hükümdar, Hz. Yusuf'a (a.s.) devlet hazinesinin sorumluluğunu teklif etti.
- Ancak Yusuf (a.s.) kendisine atılan iftira açığa çıkmadan görevi kabul etmeyeceğini bildirdi.

- İftiracı suçunu itiraf edince hazinenin sorumluluğunu kabul eden Hz. Yusuf (a.s.), bolluk yıllarında bütün ambarları buğdayla doldurttu.

- Hz. Yusuf (a.s.), kıtlık yılları gelince de oradan halka dağıtmaya başladı.

- Kıtık, Hz. Yusuf'un (a.s.) babasının memleketi olan Ken'an diyarını da etkilemişti.
- Hz. Yusuf'un (a.s.) ağabeyleri Mısır'da bir devlet görevlisinin yoksul halka erzak dağıttığı haberini duymuşlardı.
- Bu nedenle buğday almak için iki kere Kenan ilinden Mısır'a geldiler.

- Hz. Yusuf (a.s.) onları tanımıştı ama onlar kardeşlerini tanımamışlardı.
- Kendini ağabeylerine tanıtınca yıllar önce yaptıklarından büyük utanç duydular.
- Hz. Yusuf (a.s.) onları affettiğini söyleyerek ailesinin tamamını Mısır'a davet etti.

- Hz. Yusuf (a.s.) hayatı boyunca yaşamış olduğu zorluklara karşı üstün bir ahlak örneği sergilemiştir.
- Kardeşlerinin kendisine yaptığı kötülükleri affetmiş, karşılaşmış olduğu zorluklara sabretmiş, Allah'a güvenmiştir.

İnsanın hayattaki amacı sizce ne olabilir?

5. Bir Sure Tanıyorum: Asr Suresi ve Anlamı

- Asr; zaman, çağ, ikindi vakti gibi anlamlara gelir.
- Surenin başında zamana yemin edilerek onun insan hayatındaki yerine ve önemine dikkat çekilmiştir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ ١ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ٢ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ٣

Okunuşu:

Bismillâhirrahmânirrahîm.

1. Vel asr.
2. İnnel insane le fi husr.
3. İllellezine âmenû ve amilü's sâlihâti ve tevâsav bi'l hakkı ve tevâsav bi's sabr.

Anlamı:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

1. Andolsun zamana ki
2. İnsan gerçekten ziyan içindedir.
3. Ancak, iman edip de sâlih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka (onlar ziyanda değildir).

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Din nedir?
2. Dinin ana konuları nelerdir?
3. Dinin temel gayesi nedir?
4. İslam'ın temel kaynakları nelerdir?

Cevaplayalım

1. Gerçek, doğru, gerçeğe uygun, adalet, pay ve emek karşılığı verilen ücret anlamlarına gelir. Dinin ve hukuk düzeninin kişiye tanıdığı yetki ve ayrıcalıktır.

Yukarıda hangi kavram hakkında bilgi verilmektedir?

- A) Din
- B) Hak
- C) Gaye
- D) Amel

2. Aşağıdakilerden hangisi İslam'ın korunmasına önem verdiği temel haklardan biri değildir?

- A) Dinin korunması
- B) Aklın korunması
- C) Neslin korunması
- D) Dilin korunması

3. Aklın korunmasıyla ilgili olarak aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kişinin dinen mükellef olabilmesi için akıl sağlığının yerinde olması gerekir.
- B) İslam dini, akıl sağlığına zarar veren şeylerden uzak durulmasını istemiştir.
- C) Akla zarar veren zararlı maddelerin kullanımını yasaklanmıştır.
- D) Bağımlılık kişinin stresini ve kaygısını azaltır.

4. Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen peygamberlerdendir. Onun hayatını anlatan kıssa Kur'an-ı Kerim'de "kıssaların en güzeli" olarak nitelenir. Ağabeyleri babalarından gezmeye gitmek bahanesi ile izin alarak onu kırlara götürdüler ve bir kuyuya attılar. Ancak o, hayatı boyunca yaşamış olduğu zorluklara karşı üstün bir ahlak örneği sergilemiştir. Kardeşlerinin kendisine yaptığı kötülükleri affetmiş, karşılaşmış olduğu zorluklara sabretmiş, Allah'a güvenmiştir.

Hakkında bilgi verilen peygamber aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. İsmail
- B) Hz. İbrahim
- C) Hz. Yusuf
- D) Hz. Süleyman

5. Zaman, çağ, ikindi vakti gibi anlamlara gelir. Surenin başında zamana yemin edilerek onun insan hayatındaki yerine ve önemine dikkat çekilmiştir.

Hakkında bilgi verilen sure aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kureyş
- B) Mâûn
- C) Asr
- D) Tebbet

Hazırlayanlar

Furkan ÖZÜDOĞRU, Hatice Büşra PAKSOY

Redaksiyon

Suna AKKURT

Tasarım ve Düzenleme

Hanife KOYUTÜRK